

O alta scoala, un nou tip de Bacalaureat

Scoala noastra actuala "echipeaza" tinerii cu informatii, cu cunostinte si acelea mai degraba teoretice, abstracte, speculative, in loc sa-i doteze cu competente, care inseamna mult mai mult, cunostinte+abilitati+atitudini, adica o pregatire pentru piata muncii, societate si viata, axata pe practica, pe dezvoltarea abilitatilor specifice fiecarui tanar, pe dobandirea acelor competente necesare obtinerii unui job bine platit.

Aceasta cerinta esentiala vine de la un nou tip de societate si economie, a cunoasterii si dezvoltarii tehnologice, a exploziei informatiilor si, in consecinta, a mecanismelor de selectare si prelucrare a acestora.

Globalizarea economiei si a pietelor, inclusiv a pietei fortei de munca este o alta provocare de care scoala trebuie sa tina cont, la care se adauga provocarea data de masificarea invatamantului si de invatarea continua, fara de care intrarea si pastrarea unui loc in piata muncii devine problematica.

Unde suntem in acest proces?

Abia la inceput. Eforturile comisiei prezidentiale condusa de Mircea Miclea au condus la conceptualizarea procesului, au pus diagnoza, au stabilit strategia, s-a semnat un Pact Pentru Educatie, s-au elaborat solutii pentru un nou cadru legislativ. Ramane ca noua Lege a Educatiei Nationale sa continue acesti pasi si impreuna cu o reforma curriculara sa duca procesul mai departe.

Reforma curriculara

Plecand de la cele opt competente cheie, validate in Uniunea Europeana (de comunicare in limba romana si in doua limbi de circulatie internationala, matematica plus stiinte si tehnologie, digitale, axiologice, pentru managementul vietii personale si carierei, antreprenoriale, de expresie culturala, de invatare continua), reforma curriculara trebuie sa le detalieze si repartizeze pe discipline, sa le aduca in concordanta cu traditia si cultura specifica tarii noastre.

Un exemplu. La limba si literatura romana, in momentul de fata un loc prea important il ocupa istoria literaturii romane si teoria literara, in detrimentul analizei de texte, mai ales a celor nonliterare, (juridice, administrative, tehnice, etc.), in detrimentul comunicarii si abilitatilor de exprimare orala si scrisa a opiniilor, evaluarilor, intentiilor proprii, cuprinse in conceptul de "retorica". In viata reala cunostintele de istoria literaturii romane (intriga din Fefelega, de Ion Agarbiceanu), reprezinta cel mult un suport pentru competente de comunicare, nu un scop in sine.

Cunostintele de matematica sunt superflue daca nu se transforma in competente de rezolvare a unor probleme practice, de zi cu zi, atat in viata casnica dar, mai ales, la locul ocupat in piata muncii.

Cultura generala, de care noi romanii suntem atat de mandri si care ne-a adus faima in confruntarea cu alte culturi trebuie sa constituie un suport pentru obtinerea de competente practice, cerute de piata muncii. Poti trai doar din cultura generala? Pentru cei mai multi raspunsul este nu.

O parte insemnata a tinerilor, cam 30%, pot face singuri "saltul" de la cultura generala, de la cunostinte, la competente. Ceilalti trebuie insa ajutati sa faca acest salt. Iar scoala are tocmai aceasta menire.

Noul Bacalaureat

Examenle de evaluare sumativa, de absolvire, printre care si Bacalaureatul, au rolul de a evalua si certifica competentele obtinute in scoala. Pentru a usura sarcina angajatorilor.

Marea greseala care se face acum este sa consideram Bacalaureatul "confruntarea" finala, batalia care odata castigata ne conduce la victorie. Poate in trecut era asa. Acum "confruntarea", „batalia" se da cu piata muncii, nu cu Bacalaureatul. Incet, incet, diploma de Bacalaureat nu mai reprezinta conditie nici necesara nici suficienta pentru un job bine platit. Inca nu in totalitate. Inca diploma aceasta are valoare de intrebuintare, de exemplu la admiterea in invatamantul superior si in accederea la joburile bugetare. Dar trendul este altul. Piata muncii valideaza, sau nu, competentele obtinute in scoala si inscrise in diploma.

Primul pas se face incepand de anul acesta. Probele de evaluare si certificare a competentelor lingvistice si digitale se sustin in timpul anului scolar, fara note, fara admis sau respins, doar cu indicarea treptelor de competenta atinse de fiecare elev. Fara miza contributiei la media finala a Bacalaureatului, emotia si stresul sunt mai mici, iar profesorii examinatori nu resimt presiunea directorilor, elevilor si parintilor pentru medii mari, dar nemeritate.

In vara se mai dau trei probe scrise, teoretice, care determina media finala.

Este posibil ca in anii ce vin sa renuntam complet la tipul acesta de probe, teoretice.

Doar patru tari in Europa mai au acest tip de Bacalaureat: Germania, Franta, Bosnia si Romania. Daca in trecut Bacalaureatul francez insemna ceva, acum si ei au ajuns la procente de promovare "romanesti", de peste 80%! Dovada ca presiunea pusa pe obtinerea acestei diplome a dus si la ei la rezultate despre care nimeni nu stie daca sunt sau nu conforme cu realitatea.

Cum obligam scoala, profesorii, elevii sa "dea socoteala" pentru fondurile cheltuite cu pregatirea in scoala? Exista si alte mijloace, in afara examenelor de absolvire. O evaluare periodica de terta parte, realizata nu de furnizorii de servicii educationale ci de experti specializati, externi si independenti, care sa puna la baza evaluarii progresul scolar al elevilor, rata de intrare in piata muncii si media salariilor obtinute, satisfacerea cerintelor beneficiarilor, elevi, parinti, mediul de afaceri, care, de fapt, platesc prin taxe si impozite aceste servicii.

Se contureaza tot mai mult interesul pentru Bacalaureatul International, axat pe evaluarea si certificarea de competente, nu pe cunostinte sau informatii. Acum costa destul de multi bani, dar in timp, probabil, statele vor prelua administrarea acestui tip de Bacalaureat si vor

suporta ele costurile. Mai ales ca asigura o recunoastere internationala automata a competentelor inscise in suplimentul de diploma, conditie esentiala pentru mobilitatea in piata muncii.

Este adevarat ca nu avem un corp profesoral pregatit pentru astfel de schimbari. Dar de undeva trebuie inceput. La inceput va fi mai greu, apar sincope si greseli, "noutatile" vor fi primite si privite cu suspiciune. Dar nu putem ramane in afara curentului, mai ales ca evaluarile internationale ne plaseaza in coada clasamentelor din educatie exact pentru acest tip de pregatire, teoretica, speculativa, neadecvata pietei muncii.

Deja in Uniunea Europeana se vorbeste de "educatie si formare profesionala", iar noi, cand vorbim de educatie, intelegem "cultura generala".

Un efort general este necesar, al presei, al opiniei publice, al oficialitatilor si conducatorilor sistemului pentru a ne inscrie in curentul european din acest domeniu.

Prof. Stefan Vlaston, Presedinte EDU CER

Tel. 0722.802.165